

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 40:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af konventionen af 9. december 1994 om sikkerhed for FN-personel samt personel knyttet til FN.

Af udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen). (FremSAT 11/1 95).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Helen Beim (S):

Apropos den forrige diskussion: Her er jo netop en ratifikation af en konvention, som har været til behandling i FN-systemet. Det er konventionen om sikkerhed for FN-personel samt personale knyttet til FN og FN-opgaver over hele verden. Det er en konvention på bare 29 artikler, men det er så sandelig væsentligt, hvad der står i de 29 artikler.

10 lande har på nuværende tidspunkt undertegnet og sendt konventionen frem til resten af FN-kredsen. Deriblandt er Norden, og i Norden har Danmark gjort en særdeles aktiv indsats, idet vi jo i Danmark under arbejdet med oprettelsen af den internationale enhed for alvor var inde i diskussioner om øget sikkerhed, og hvilken type retssikkerhed FN-personel har, når man er udsendt i disse vigtige opgaver såvel for det internationale samfund som fredsbevarende opgaver og andre humanitære opgaver.

Der er grund til her under førstebehandlingen at rose, at man i FN-systemet har arbejdet meget præcist, meget konkret og på ganske kort tid. Problemet blev jo rejst så sent som i efteråret 1993 af New Zealand, var til behandling i efteråret 1994, og allerede nu i januar 1995 har regeringen ratifikationsforslaget parat til Folketinget til beslutning.

Det er som sagt i helt klar dansk interesse, at

så mange lande som muligt hurtigt ratificerer, og der er derfor slet ingen tvivl om, at vi fra Socialdemokratiets side vil medvirke til, at sagen får en hurtig gang i Folketinget. Vi hilser det med stor interesse, at man også tager den side af sagen op i det mangesidede og mangfoldige arbejde, vi har i FN-regi.

Knud Enggaard (V):

Venstre er for det beslutningsforslag, vi her behandler, om, at Danmark ratificerer konventionen af 9. december 1994 om sikkerhed for FN-personel samt personel knyttet til FN.

Det er også godt, at Danmark har været så aktiv i tilblivelsen af denne konvention, som tilfældet er, og at vi på allerhøjeste niveau har været repræsenteret i FN i forbindelse med det forberedende arbejde, som det fremgår af bemærkningerne til forslaget.

Der er mange interessante perspektiver i dette forslag til konvention med henblik på beskyttelse af udsendt personel, det være sig militært som civilt.

Jeg tror imidlertid, det kan være vanskeligt umiddelbart at bedømme rækkevidden af en sådan konventions virkning på det faktiske forløb. Jeg tror, at udvalget bør tage anledning til at belyse en række forskellige eksempler på den faktiske virkning. Jeg skal afstå fra i denne forhandling at spørge udenrigsministeren om hans vurdering af en række konkrete situationer, som man kunne forestille sig, men jeg tror, det er vigtigt, at vi får et omrids af, hvad man kan forvente sig vil være effekten.

Jeg tror i øvrigt, at Folketingets Forsvarsudvalg på samme måde ville have en interesse i at blive delagtiggjort i disse vurderinger, sådan at vi ikke lever i en situation med et forkert indtryk af en sikkerhed, som måske ikke er til stede, men at vi kender rækkevidden af det, vi her har at gøre med.

Jeg opfatter det på den måde, at når 22 nationer har undertegnet – ratificeret – konventionen, træder den i kraft. Men det er vel med sådanne konventioner på den måde, at der skal flere parter til, før man kan sige, at effekten helt er den, som man kunne ønske sig, og rent konkret vil jeg gerne spørge udenrigsministeren, hvornår han forventer at de serbiske bosniere ratificerer aftalen. Det er vel ikke forudset, ligesom stammerne i Somalia vel ikke forventes omfattet af det.

Det er lande, vi taler om, og derfor er nogle parter mere forpligtet end andre, men der skal

jo et samspil til i dette her, og det efterlyser jeg simpelt hen en realistisk vurdering af. Hvad betyder det? Jeg tror, der er nogle klare fremskridt på en række områder, og dem skal vi erkende og være glade for. Men vi skal ikke forvente, at der hermed er en ubegrænset sikkerhed for FN's udsendte folk i de mange vidt forskellige opgaver, som vi er nødt til at bede folk om at udføre.

Med disse ord skal jeg anbefale, at vi altså går ind i et udvalgsarbejde, som ikke behøver at tage alverdens tid, men gerne må være grundigt med henblik på, at vi får et indtryk af, hvordan livet vil komme til at se ud, når de 22 nationer har ratificeret denne konvention.

Per Stig Møller (KF):

Vi kan tilslutte os folketingsbeslutningen. Det er godt, at vi er nået så langt i den internationale forståelse for det uantagelige i, at man kan foretage overgreb og angreb, chikaner mod FN-personellet, som jo er ude for at sikre freden, og som man kan give vilkår, der kan gøre det umuligt for dem at udføre deres opgaver og også unødigt udsætter deres liv, ære og værdighed for fare.

Det vigtige er her, at overgreb nu kan retsfølges overalt, og at de personer, der har begået overgrebene, kan arresteres overalt. De skal også straffes efter de nationale love, og jeg går ud fra, at der også senere vil komme ændringer i de danske straffelove som følge af denne konvention.

Jeg synes også, det er meget vigtigt, at man i konventionen er nået frem til, at uenighed mellem to lande om en persons skyld i overgreb kan afgøres ved voldgift eller - hvis dette ikke finder sted - af Den Internationale Domstol.

Det er også udmærket, at det bliver præciseret, at FN-personellet på sin side selvfølgelig skal overholde værtslandets og transitlandenes love og bestemmelser, og hvis det sker for dansk FN-militærpersonel, vil den militære straffelov selvfølgelig komme i anvendelse. Men det er udmærket at få præciseret, at FN selvfølgelig også har forpligtelser og skal respektere lovene, ligesom man skal respektere FN og FN-personellet.

Det er jo nødvendigt, at vi sikrer vort FN-personel; vi kan senest se det i dag, hvor 450 nordiske FN-soldater holdes indespærret ved Tuzla af de bosniske enheder omkring Tuzla, heriblandt 6 danskere, der er indespærret, og som trues på livet. Hvor seriøst det er ment, kan vi ikke vide, men de trues i hvert fald på livet,

og de forhindres i at udføre deres opgaver. Det vil herefter være i strid med artikel 7, hvor der står, at FN og dertil knyttet personel, deres udstyr og tilholdssteder ikke må gøres til genstand for angreb eller nogen handling, som forhindrer dem i at udføre deres mandat. Det vil altså sige, at det, vores folk kommer ud for i Tuzla-området for øjeblikket, ville være i strid med konventionen, og de personer, der udsætter dem for det, ville kunne blive retsfulgt.

Det er afgørende, hvis vi skal have unge mennesker - og for den sags skyld naturligvis mennesker i alle aldersgrupper - til at arbejde for FN-sagen og for fredens sag, at de også har garanti for, at de, der sender dem af sted, gør deres yderste for at sikre, at de kommer levende hjem, og at de kan udføre opgaven, og at de, som chikanerer dem, som morer sig i branderter, som tilfældet jo ifølge Berlingske Tidende i dag ofte er med chikaner, også bliver strafforfulgt og derved øger beskyttelsen af dem, så de kan udføre den opgave, som jo er til gavn for de mennesker, der er nødstedte rundt omkring i verden, og som altså får forhindret hjælpen i kraft af politisk eller voldelig lyst til chikane.

Gert Petersen (SF):

Siden 1960'erne har FN gennemført fredsbevarende operationer - af og til med en fredsskabende dimension - i en lang række stater. Men FN-personellets retsstilling er aldrig gjort til genstand for bestemte regelsæt, som har været bindende for alle parter. Det samme gælder i øvrigt også status for selve disse operationer; deres struktur er ikke direkte forudset i FN-pagten. Jeg har hørt, da jeg var i FN i efteråret, at man nu vil søge at råde bod på det, og det vil jeg hilse meget velkommen.

Men foreløbig er man altså nået til personellets status. Konventionen gælder både det militære personel og de til operationerne knyttede civile, og det er godt, og vi er fuldt ud indstillet på, at Folketinget ratificerer konventionen. Det vil være med til at styrke FN's status, og det kan vel også give de pågældende en anelse mere reel sikkerhed, men dermed har jeg også antydnet, at konventionen ikke må blive en sovepude hverken for os eller for FN, så man slækker på sikkerheden.

Det afgørende er dog, at de stater, der har tilsluttet sig konventionen, selv gennem deres retspraksis lover at være med til at sikre FN-personellet og jo i øvrigt også dets udstyr, men det er dog personellet, der er vigtigst.

Konventionen er indirekte et udtryk for, at FN er en forening af helt suveræne stater. FN's generalforsamling kan ikke med bindende virkning vedtage et regelsæt som det, der her er tale om. Bindende virkning har kun de regler, som staterne selv har underskrevet, selv har ratificeret igennem ratifikation af traktaten. Vi kan altså risikere, at nogle af de værste syndere holder sig udenfor, og her vil denne særlige juridiske beskyttelse af FN-personelle altså ikke gælde.

Det kan ikke være anderledes, sådan som verden er skruet sammen, men der ligger vel også en større sikkerhed for, at reglerne overholdes, hvis den enkelte stat frivilligt har taget dem til sig, dvs. ratificeret konventionen.

I øvrigt er det da bemærkelsesværdigt, synes jeg, at FN's generalforsamling i fuld enighed har anbefalet disse regelsæt. Det giver et håb om, at konventionen vil få en hurtig og bred tilslutning i hele verdenssamfundet, og det vil så igen stille FN-personellet lidt bedre – jeg er ganske enig med hr. Knud Enggaard, når han siger lidt bedre, mere bliver det ikke – under udførelsen af deres svære og ofte farlige opgaver.

Vi synes, det er godt, at denne konvention er kommet. Den er et skridt frem, om end ikke noget stort, men lad os få den ratificeret, og lad håbe, at de andre også ratificerer den hurtigt.

Pia Kjærsgaard (FP):

Forslaget drejer sig jo om en konvention, de øvrige nordiske lande har vedtaget plus enkelte andre. Det drejer sig om, at forbydere, der har begået overgreb eller angreb på FN-personel, kan retsforfølges i hele verden. Jeg skal i øvrigt ikke remse op, hvad der står i forslaget.

Vi må så håbe, at det virker og ikke blot giver en falsk tryghedsfølelse. Det er jo sådan i forhold til det internationale samarbejde, at stort set alle de lande, som der i øvrigt ikke er problemer med, ratificerer den slags konventioner, mens de, der har og er problemet, har sværere ved at gøre det og oftest slet ikke gør det.

Vi er tilhængere af FN's fredsbevarende operationer – ikke de fredsskabende – men selvfølgelig skal personellet sikres bedst muligt. Derfor tilslutter vi os forslaget.

Elisabeth Arnold (RV):

Da Det Radikale Venstres ordfører i denne sag ikke kan være til stede i dag, skal jeg på hans vegne sige, at Det Radikale Venstre støtter ratifikationen af denne konvention. Det er et fremskridt – et fremskridt godt nok på en tragisk baggrund.

Der er med FN's øgede engagement i en stadig meget urolig verden sket mange overgreb på FN-personel, megen chikane og mange situationer, som svækker FN's omdømme, og som gør det ubehageligt for folk at deltage i aktionerne.

Derfor er det på en tragisk baggrund, at denne konvention er blevet til, men ikke desto mindre er det et fremskridt, for det er dog en demonstration af et ønske om og en indsats for at få sikret forholdene for det personel, som vi beder om at tage ud på vores vegne for at sikre freden i verden.

Vi må så hurtigt som muligt have så mange som muligt til at ratificere, men ligesom andre ordførere vil jeg heller ikke være overoptimistisk og tro, at vi kan undgå problemer med lande, som enten ikke ratificerer, eller som ikke kan eller vil overholde den konvention, de har ratificeret. Der vil uden tvivl stadig væk blive problemer, men dette er dog et skridt i den rigtige retning.

Så tilslutning fra Det Radikale Venstre.

Keld Albrechtsen (EL):

Man må sige, at det generelt er en god idé at forsøge at sikre dem, som deltager i FN's fredsbevarende aktioner, og det er jo også hensigten med denne konvention, men vi bliver fra Enhedslistens side nødt til at pege på to problemer, som vi ser i den. Det kan nok være vanskeligt at gennemføre forhandlinger med henblik på at ændre den – jeg ved ikke, om det overhovedet er muligt – men der er i hvert fald to problemer i den set fra vort synspunkt.

Det ene er det grænseområde, som ligger fra det fredsbevarende og til disse større aktioner som f.eks. Golfkrigen, der er undtaget fra konventionen, og som ikke ligger på konventionens område. Her kunne man nævne et eksempel som konflikten i Somalia, hvor FN's flag nok blev brugt til noget, som i hvert fald af nogle af parterne kunne opfattes som egentlig krigsførelse. Det ville nok være betænkeligt, hvis en situation som den, der er opstået i Somalia, kunne være omfattet af dette her.

Når vi rejser dette spørgsmål, hænger det selvfølgelig sammen med, at vi er enige med det, som fru Pia Kjærsgaard fremførte for et øjeblik siden, nemlig at det er de fredsbevarende styrker, der skal sættes på, ikke at gøre FN til et fredsskabende organ.

Det er den ene problemstilling, hvor konventionen måske går lidt for vidt. Men der er et an-

det punkt, hvor den ikke går langt nok, og det er med hensyn til dem, som deltager uden at være egentlig FN-ansatte, men som deltager i humanitært hjælpearbejde i samarbejde med FN, måske endda med FN's autorisation, men altså uden direkte at kunne siges at være en del af en FN-styrke eller FN-ansatte. Det kunne f.eks. være konvojer som dem, der bringer forsyninger ind til området i det tidligere Jugoslavien. I sådanne situationer ville det være godt – ja, faktisk måske endda mere påkrævet – at disse mennesker fik den beskyttelse, for de er jo de alermest udsatte. De arbejder faktisk i en situation, hvor de er meget udsatte og ikke har nogen beskyttelse.

Jeg ved som sagt ikke, om det overhovedet er muligt at rejse sådanne spørgsmål i forbindelse med forhandling om sådanne tekster, men hvis det er muligt på nogen måde senere hen at skabe en sådan sikring af disse humanitære hjælpepe-
re, der i nogle tilfælde er ansatte, i andre tilfælde frivillige, som samarbejder med FN, vil det efter vores mening være på sin plads.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Jeg er i den situation, at jeg kan takke samtlige partiers ordførere for tilslutningen til ratifikation af denne konvention. Det er rigtigt, som det blev fremhævet, at baggrunden for en konvention af denne art er alvorlig. Vi har set meget grove chikanerier og overfald, angreb på FN-personel, og det er derfor vigtigt, at det internationale samfund gør, hvad det kan for at yde den størst mulige beskyttelse for personel, der er engageret i FN-opgaver.

Og dette er et skridt. Hr. Enggaard spørger meget berettiget: Hvad er virkningen, når den først træder i kraft? Det er i hvert fald et skridt i rigtig retning, men det er nok også rigtigt at sige, at vi vil komme til at se, at dér, hvor behovet er størst for at få det respekteret, er viljen mindst. Men skridtet er i rigtig retning, og jeg tror, at denne konvention vil få virkninger, efterhånden som den indarbejdes i det regelsæt, som det internationale samfund forlanger respekteret.

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg gerne sige, at grænseområdet for de fredsskabende operationer er noget, som jeg synes fortjener at blive belyst under udvalgsarbejdet, og hvad angår andet personel, sigter konventionen jo altså også til personel, der arbejder med en aftale med FN, og som altså har aftale med FN om at støtte operationen, f.eks. danske lastbilchauffører, som

under kontrakt med UNHCR transporterer nødhjælp til civilbefolkningen i Eksjugoslavien, altså ikke kun blå baretter, men også personel, som arbejder efter en aftale med FN.

Jeg takker endnu en gang samtlige ordførere. Jeg finder det vigtigt, at vi under udvalgsarbejdet også interesserer os for konventionens detaljer og får dem belyst, og ser frem til et sagligt og hurtigt arbejde i udvalget.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Ivar Hansen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Efter at Lise Hækkerup er udtrådt som medlem af Udvalget vedrørende Internationalt Ligestillingsarbejde, har den socialdemokratiske folketingsgruppe meddelt mig, at den har udpeget medlem af Folketinget Jytte Wittrock til at indtræde som medlem i udvalget. Den pågældende er herefter valgt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Retsudvalget (18/1 95):

Udtræder: Bjørn Elmquist (RV)
Nyt medl.: Vibeke Peschardt (RV)
Udtræder: Arne Melchior (CD)
Nyt medl.: Sonja Albrink (CD)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 20. januar 1995, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 15.05.